

Nazwa i adres jednostki sprawozdawczej	RF-02 Sprawozdanie o stanie należności i zobowiązań	Portal sprawozdawczy GUS portal.stat.gov.pl Urząd Statystyczny 50-950 Wrocław ul. Oławska 31
Numer identyfikacyjny – REGON	_____ wg stanu na koniec ..... kwartału 2017 roku	Przekazać do 30. dnia po kwartale z danymi na koniec I, II, III kwartału 2017 r. i do 20 lutego 2018 r. z danymi za rok 2017

Uwaga: Działy 6 - 8 należy wypełniać tylko za IV kwartał

Obowiązek przekazywania danych statystycznych wynika z art. 30 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 1068) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 28 lipca 2016 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej na rok 2017 (Dz. U. poz. 1426).

(e-mail sekretariatu jednostki sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIAĆ WIELKIMI LITERAMI)

Stan aktywności prawnej i ekonomicznej w dniu:

31.03.2017 r.

30.06.2017r.

30.09.2017 r.

31.12.2017 r.

**Struktura własności
(z jednym znakiem po przecinku)**

Podmiot aktywny: <i>(prosimy zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)</i>		Podmiot nieaktywny: <i>(prosimy zaznaczyć symbol właściwej odpowiedzi)</i>	
prowadzący działalność	11 ☐	nie podjął działalności	21 ☐
w budowie, organizujący się	12 ☐	w stanie likwidacji	23 ☐
w stanie likwidacji	13 ☐	w stanie upadłości	24 ☐
w stanie upadłości	14 ☐	z zawieszoną działalnością	25 ☐
		z zakończoną działalnością, niewykreślony z rejestru	26 ☐
		zlikwidowany w wyniku podziału, połączenia i innych przekształceń	01 ☐

Wyszczególnienie		Struktura własności w %	
0		1	
Ogółem		0	100
Z ogółem przypada na własność	Skarbu Państwa	1	
	państwowych osób prawnych	2	
	jednostek samorządu terytorialnego	3	
	krajowych osób fizycznych	4	
	pozostałych krajowych jednostek prywatnych	5	
	osób zagranicznych	6	
	rozproszoną	7	

Dział 4. Dane o zobowiązaniach wynikających z umów nienazwanych związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych (w zł)

Wyszczególnienie			Kwota zobowiązań ogółem
0			1
Zobowiązania krótkoterminowe	przejęte przez instytucje finansowe	1	
	zrestrukturyzowane	2	
Zobowiązania długoterminowe	przejęte przez instytucje finansowe	3	
	zrestrukturyzowane	4	

Dział 5. Zobowiązania z tytułu odsetek (w zł)

Wyszczególnienie		Ogółem (rub. 2+3)	Odsetki naliczone od zobowiązań niewymagalnych	Odsetki naliczone od zobowiązań wymagalnych
0		1	2	3
Wartość odsetek	1			

Dział 6. Struktura walutowa tytułów dłużnych według wartości nominalnej (stan w dniu 31 XII, w zł)
wypełniany tylko za IV kwartał

Zobowiązania		Waluta					
		ogółem (rub. 2+3+4+5+6)	PLN	EUR	USD	CHF	Pozostałe waluty wg średniego kursu NBP
0		1	2	3	4	5	6
Ogółem (w. 2+3+4+5)	1						
Papiery wartościowe	2						
Kredyty i pożyczki	3						
Przyjęte depozyty	4						
Wymagalne zobowiązania	5						

Dział 8. Informacje uzupełniające
wypełniany tylko za IV kwartał

1.	Czy jednostka w roku sprawozdawczym zawarła umowy o charakterze sprzedaży zwrotnej, w tym powiązane z leasingiem/dzierżawą/najmem?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
2.	Czy w umowach sprzedaży aktywów zawartych przez jednostkę w roku sprawozdawczym wystąpiły klauzule wycofania?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
3.	Czy jednostka realizowała w roku sprawozdawczym inwestycje z zakresu poprawy efektywności energetycznej w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) lub innej?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
4.	Czy jednostka realizowała w roku sprawozdawczym inwestycje w formule partnerstwa publiczno-prywatnego (PPP) inne niż z zakresu poprawy efektywności energetycznej?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
5.	Czy jednostka utworzyła spółkę specjalnego przeznaczenia/celową?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
6.	Czy jednostka przystąpiła do spółki specjalnego przeznaczenia/celowej?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
7.	Czy jednostka w roku sprawozdawczym przejęła zobowiązania innego podmiotu?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
8.	Czy jednostka w roku sprawozdawczym umorzyła należności od innego podmiotu?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
9.	Czy jednostka w roku sprawozdawczym zawarła umowę wsparcia?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2
10.	Czy jednostka w roku sprawozdawczym otrzymała dywidendę?	tak	☐ 1
		nie	☐ 2

Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na przygotowanie danych dla potrzeb wypełnianego formularza	1	
Proszę podać szacunkowy czas (w minutach) przeznaczony na wypełnienie formularza	2	

(e-mail osoby sporządzającej sprawozdanie – WYPEŁNIĆ WIELKIMI LITERAMI)

.....
(imię, nazwisko i telefon osoby sporządzającej sprawozdanie)

.....
(miejsowość, data)

.....
(pieczętka imienna i podpis osoby działającej w imieniu sprawozdawcy)*

*Wymóg opatrzenia pieczęcią dotyczy wyłącznie sprawozdania wnoszonego w postaci papierowej.

Objaśnienia do formularza RF-02

Sprawozdanie o stanie należności i zobowiązań

Uwaga: W e-mailu każdy znak powinien zostać wpisany w odrębnej kratce.
Przykład wypełnienia e-maila:

Z	E	N	O	N	.	K	O	W	A	L	S	K	I	@	X	X	X	.	Y	Y	Y	.	P	L																
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Sprawozdanie RF-02 dotyczy stanu należności i zobowiązań według tytułów dłużnych oraz grup wierzycieli/dłużników. Podstawą sporządzania sprawozdania są ewidencja księgowa jednostki oraz inne wiarygodne dokumenty poświadczające istnienie danego zobowiązania lub należności.

Do określenia **wartości nominalnej należności lub zobowiązań** stosuje się rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu ustalania wartości zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego, długu Skarbu Państwa, wartości zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji (Dz. U. poz. 366), wydanego na podstawie art. 73 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2016 r. poz. 1870, z późn. zm.).

W sprawozdaniu w pozycjach odnoszących się do należności i zobowiązań krótkoterminowych należy wykazać należności i zadłużenia, których pierwotny termin spłaty czy też wykupu jest nie dłuższy niż rok. W pozycjach odnoszących się do należności i zobowiązań długoterminowych należy wykazać należności i zobowiązania, których pierwotny termin spłaty czy też wykupu jest dłuższy niż rok.

Wartość należności należy wykazywać łącznie z odpisem aktualizującym, tj. według pozostajej do spłaty przez dłużnika wartości brutto.

Do należności nie zalicza się środków:

- zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,
- zgromadzonych na rachunku sum depozytowych.

W przypadku upadłości dłużnika wartość należności należy wykazywać w sprawozdaniach do momentu wykreślenia podmiotu z rejestru przedsiębiorców, chyba że dług został przejęty przez następcę prawnego dłużnika.

Dłużników i wierzycieli należy podzielić na następujące grupy:

Grupa I obejmuje organy władzy publicznej, organy administracji rządowej, organy kontroli państwowej i ochrony prawa, sądy i trybunały, państwowe jednostki budżetowe, oraz państwowe fundusze celowe nieposiadające osobowości prawnej, z wyłączeniem funduszy wskazanych w grupie IV.

Grupa II obejmuje agencje wykonawcze, instytucje gospodarki budżetowej, uczelnie publiczne, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez ministrów, centralne organy administracji rządowej, wojewodów i uczelnie medyczne, Polską Akademię Nauk i tworzone przez nią jednostki organizacyjne, państwowe instytucje kultury, państwowe instytucje filmowe oraz inne państwowe osoby prawne, utworzone na podstawie odrębnych ustaw w celu wykonywania zadań publicznych, z wyłączeniem przedsiębiorstw państwowych, instytutów badawczych, banków i spółek prawa handlowego.

Grupa III obejmuje jednostki samorządu terytorialnego (jst), samorządowe jednostki budżetowe, samorządowe zakłady budżetowe, samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej nadzorowane przez jednostki samorządu terytorialnego, samorządowe instytucje kultury oraz samorządowe osoby prawne utworzone na podstawie odrębnych ustaw, w celu wykonywania zadań publicznych, z **wyłączeniem** banków oraz spółek prawa handlowego.

Grupa IV obejmuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych i fundusze zarządzane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego i fundusze zarządzane przez Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego oraz Narodowy Fundusz Zdrowia.

Bank Centralny – Narodowy Bank Polski.

Banki z siedzibą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (banki państwowe, banki spółdzielcze, banki w formie spółek akcyjnych).

Pozostałe krajowe instytucje finansowe obejmują podmioty, których główną działalnością jest pośrednictwo finansowe (przy równoczesnym zaciąganiu zobowiązań na własny rachunek w wyniku przeprowadzania transakcji finansowych), z **wyłączeniem** banków, oraz jednostki świadczące usługi pomocnicze w stosunku do pośrednictwa finansowego. Do tej grupy podmiotów **zalicza się** w szczególności: fundusze inwestycyjne, towarzystwa funduszy inwestycyjnych, narodowe fundusze inwestycyjne, zakłady ubezpieczeń, towarzystwa emerytalne, fundusze emerytalne, domy maklerskie, mające siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Przedsiębiorstwa niefinansowe obejmują podmioty, których główną działalnością jest produkcja i obrót dobrami lub świadczenie usług niefinansowych, w szczególności przedsiębiorstwa państwowe, spółki, spółdzielnie, oddziały przedsiębiorców zagranicznych, osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek zatrudniające powyżej 9 osób (bez względu na wymiar etatu) na koniec danego okresu sprawozdawczego, grupy producenckie, niepubliczne szkoły wyższe, **spółki prowadzące działalność leczniczą**, agencje (z wyjątkiem agencji wykonawczych). Dopuszcza się dokonywanie szacunków w przypadku braku wyczerpujących informacji na temat przynależności kontrahenta do danej grupy dłużników/ wierzycieli.

Gospodarstwa domowe obejmują osoby lub grupy osób będące konsumentami lub producentami rynkowymi wyrobów i usług. Do tego sektora zaliczane są osoby fizyczne, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą na własny rachunek zatrudniające do 9 osób włącznie (bez względu na wymiar etatu) na koniec danego okresu sprawozdawczego oraz rolnicy indywidualni, szkoły niepubliczne prowadzone przez osoby fizyczne, o ile zatrudniają do 9 osób włącznie (bez względu na wymiar etatu) na koniec danego okresu sprawozdawczego. Kategoria ta obejmuje również zobowiązania wobec osób fizycznych zatrudnionych w jednostce sporządzającej sprawozdanie. Dopuszcza się dokonywanie szacunków w przypadku braku wyczerpujących informacji na temat przynależności do danej grupy dłużników/wierzycieli.

Instytucje niekomercyjne działające na rzecz gospodarstw domowych są to odrębne jednostki organizacyjne, działające na rzecz gospodarstw domowych i będące prywatnymi pozostałymi producentami nierynkowymi. Sektor ten obejmuje związki zawodowe, fundacje, stowarzyszenia, partie polityczne, kościoły lub związki wyznaniowe mające uregulowane stosunki z Rzeczpospolitą Polską, kluby: społeczne, kultury, rekreacyjne i sportowe, instytucje dobroczynne i inne organizacje społeczne oraz zawodowe finansowane z dobrowolnych wpłat pieniężnych lub w naturze od innych jednostek instytucjonalnych.

Do **dłużników/wierzycieli zagranicznych** zalicza się nierezydentów będących osobami fizycznymi mającymi miejsce zamieszkania za granicą oraz osobami prawnymi mającymi siedzibę za granicą, a także inne podmioty mające siedzibę za granicą posiadające zdolność zaciągania zobowiązań i nabywania praw we własnym imieniu. Nierezydentami są również znajdujące się za granicą oddziały, przedstawicielstwa i przedsiębiorstwa utworzone przez rezydentów, a także obce przedstawicielstwa dyplomatyczne, urzędy konsularne i inne obce przedstawicielstwa oraz misje specjalne i organizacje międzynarodowe korzystające z immunitetów i przywilejów dyplomatycznych lub konsularnych.

Podmioty należące do strefy euro to nierezydenci mający siedzibę lub miejsce zamieszkania w państwie członkowskim Unii Europejskiej, w którym obowiązującym środkiem płatniczym jest euro.

Pozostałe podmioty zagraniczne to nierezydenci mający miejsce zamieszkania za granicą oraz osoby prawne mające siedzibę za granicą w innym państwie niż w państwie członkowskim Unii Europejskiej strefy euro.

W **dziale 1** należy wykazać wartość nominalną zobowiązań jednostki na koniec danego okresu sprawozdawczego według tytułów dłużnych oraz wobec grup wierzycieli. W przypadku braku informacji dotyczących obrotu papierów wartościowych na rynku wtórnym wykazuje się odpowiednio pierwotnego nabywcę.

Papiery wartościowe (wiersz 02) – zobowiązania wynikające z wyemitowanych papierów wartościowych, dopuszczone do obrotu zorganizowanego, dla których istnieje płynny rynek wtórny. Kategoria ta **nie obejmuje** papierów udziałowych oraz praw pochodnych.

Kredyty i pożyczki (wiersz 05) – zobowiązania wynikające z zaciągniętych kredytów i pożyczek, jak również z umów sprzedaży, w których cena jest płatna w ratach (tzw. sprzedaż na raty), umów leasingu zawartych z producentem lub finansującym, w których ryzyko i korzyści z tytułu własności są przeniesione na korzystającego z rzeczy (tzw. leasing finansowy), a także z umów nienazwanych o terminie zapłaty dłuższym niż rok, związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, które wywołują skutki ekonomiczne podobne do umowy pożyczki lub kredytu. Do pożyczek należy również zaliczać zobowiązania z tytułu umów o partnerstwie publiczno-prywatnym, w przypadku gdy umowa ta ma wpływ na poziom długu publicznego. W tej kategorii mieszczą się również papiery wartościowe, których zbywalność jest ograniczona (tzn. nie istnieje dla nich płynny rynek wtórny), z wyłączeniem akcji oraz innych papierów udziałowych. Do kredytów i pożyczek **nie zalicza się** zobowiązań krótkoterminowych wynikających z umów nienazwanych, powstających w wyniku bezpośredniego udzielenia przez dostawców lub producentów odroczenia terminu zapłaty za transakcje dotyczące usług, wyrobów i robót (tzw. kredyt handlowy).

Przyjęte depozyty (wiersz 08) – zobowiązania wynikające z przyjętych na rachunek jednostki depozytów, które ujemowane są w planach finansowych tych jednostek oraz są środkiem finansowania, np. spłaty wcześniej zaciągniętych zobowiązań lub niedoboru środków danej jednostki. Do depozytów **nie należy zaliczać** depozytów mających charakter swobodnego rodzaju gwarancji (np. kaucje mieszkaniowe, depozyty przyjęte przez jednostkę sprawozdającą się w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów), gdyż tego typu depozyty nie służą sfinansowaniu deficytu ani długu jednostki i w związku z powyższym nie należy tego typu depozytów wykazywać. Przyjęte depozyty stanowią zobowiązania finansowe głównie instytucji sektora bankowego.

Zobowiązania wymagalne (wiersz 09) – wszystkie bezsporne zobowiązania, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone.

Wynikają głównie z dostaw towarów i usług (np. niezapłaconych w terminie faktur), prawomocnych orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji. Kategoria ta **nie obejmuje** wymagalnych zobowiązań z tytułu papierów wartościowych, pożyczek i kredytów oraz przyjętych depozytów, a także odsetek za opóźnienie od zobowiązań wymagalnych. W sytuacji, w której zostanie zawarta ugoda pomiędzy dłużnikiem a wierzycielem i zobowiązanie uprzednio wymagalne zostanie zrestrukturyzowane (tj. wierzyciel wyznaczy nowy harmonogram spłat), zobowiązanie przestaje być wymagalne i nie podlega wykazaniu w wierszu 09. W przypadku gdy termin spłaty zrestrukturyzowanego zobowiązania wykracza poza jeden rok, licząc od pierwotnego terminu płatności, takie zobowiązanie może spełniać przesłanki umowy nienazwanej kwalifikowanej do kategorii kredyty i pożyczki. Zobowiązanie staje się wymagalne, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w dokumencie zapłaty lub zapisanego w umowie.

W **wierszu 12** należy wykazać wszystkie pozostałe zobowiązania, których termin płatności nie minął na koniec okresu sprawozdawczego

W **dziale 2** należy wykazać wartość nominalną należności oraz wybranych aktywów finansowych (zwanymi dalej należnościami) jednostki na koniec danego okresu sprawozdawczego według tytułów oraz wobec grup dłużników.

Papiery wartościowe (wiersz 02) – należności wynikające z nabytych papierów wartościowych, które zostały dopuszczone do obrotu zorganizowanego (m.in. bony, obligacje, certyfikaty inwestycyjne, listy zastawne), dla których istnieje płynny rynek wtórny. Kategoria ta **nie obejmuje** papierów udziałowych oraz praw pochodnych.

Kredyty i pożyczki (wiersz 05) – należności wynikające z udzielonych kredytów i pożyczek, jak również z umów leasingu finansowego oraz sprzedaży na raty. W tej kategorii mieszczą się również papiery wartościowe, których zbywalność jest ograniczona (tzn. nie istnieje dla nich płynny rynek wtórny), z wyłączeniem papierów udziałowych. Do kredytów i pożyczek **nie zalicza się** udzielonych kredytów handlowych, czyli zobowiązań powstających w wyniku bezpośredniego udzielenia kredytu przez dostawców lub producentów na transakcje dotyczące wyrobów i usług o terminie spłaty nieprzekraczającym roku.

Kredyty i pożyczki zagrożone (wiersz 08) – kredyt, pożyczka jest zagrożona, w przypadku gdy płatności odsetek lub kapitału są przeterminowane 90 dni lub więcej lub kiedy płatności odsetkowe za okres 90 dni lub więcej zostały skapitalizowane, refinansowane lub ich płatność została odsunięta w czasie na podstawie umowy lub płatności dokonywane są wcześniej niż 90 dni, ale istnieją powody (takie, jak zgłoszenie przez dłużnika wniosku o upadłość) by wątpić, że spłata będzie dokonana w całości.

Gotówka (wiersz 10) – wartość nominalna gotówki w kasie jednostki wraz z pogotowiem kasowym wg stanu na dzień sprawozdawczy. Wartość tych aktywów finansowych należy zaprezentować w grupie jednostek, do której należy jednostka sporządzająca sprawozdanie. Tą kategorią nie są objęte środki finansowe zdeponowane na rachunkach bankowych.

Depozyty (wiersz 11 i 12) – wartość należności wynikających ze złożonych depozytów. Do depozytów zalicza się przede wszystkim depozyty złożone w banku. Depozyty mające charakter swobodnego rodzaju gwarancji (np. depozyty złożone w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów) są również objęte tą kategorią, w związku z powyższym należy wykazywać ten typ depozytów, jeżeli jednostka sporządzająca sprawozdanie złożyła taki depozyt w innym podmiocie. Depozyty, o których mowa wyżej, wpłacone na rachunek jednostki przez podmioty zewnętrzne biorące udział w postępowaniu przetargowym (lub podobnym) **nie powinny być wykazywane**.

W wierszu 11 należy podać **wartość depozytów na żądanie**, tj. przede wszystkim środków pieniężnych zgromadzonych na rachunkach bankowych, które w każdej chwili mogą być zamienione na gotówkę w całości lub w części bez znaczących ograniczeń, głównie dotyczy to sald na rachunku bieżącym jednostki. W tej kategorii **mieszczą się również** wszelkie depozyty, złożone przez jednostkę, której dotyczy sprawozdanie, w postaci np. kaucji, bez wskazanego terminu zwrotu. Jeżeli środki znajdują się na rachunku bankowym, należy je wykazać wyłącznie w rubryce 9 – banki, lub jeżeli rachunek bankowy prowadzony jest przez NBP w rubryce 8 – bank centralny.

W wierszu 12 należy podać **wartość depozytów terminowych**, tj. przede wszystkim środków zgromadzonych na terminowych lokatach bankowych, które nie mogą być oddane bezzwłocznie do dyspozycji jednostki, gdyż przeważnie ustanawiane są na stały okres lub objęte są okresowym terminem wypowiedzenia. Ponadto, przedterminowe wycofanie środków jest obciążone zazwyczaj utratą całości lub części odsetek. Jeżeli środki znajdują się na rachunku bankowym, należy je wykazać wyłącznie w rubryce 9 – banki, lub jeżeli rachunek bankowy prowadzony jest przez NBP w rubryce 8 – bank centralny. Ta kategoria **obejmuje również** depozyty złożone przez jednostkę w celu zabezpieczenia należytego wykonania umów.

Należności wymagalne (wiersz 13) – wartość wszystkich bezspornych należności, których termin płatności dla dłużnika minął, a które nie zostały ani przedawnione, ani umorzone. Są to należności wynikające głównie z dostaw towarów i usług (np. niezapłaconych w terminie faktur), prawomocnych orzeczeń sądu, udzielonych poręczeń i gwarancji. Kategoria ta **nie obejmuje** należności wymagalnych z tytułu papierów wartościowych, pożyczek i kredytów, depozytów oraz odsetek od wymagalnych należności czy też innych należności ubocznych. W sytuacji, w której zostanie zawarta ugoda pomiędzy wierzycielem a dłużnikiem i należność uprzednio wymagalna zostanie zrestrukturyzowana (tj. wierzyciel wyznaczy nowy harmonogram spłat), należność przestaje być wymagalna i nie podlega wykazaniu w wierszu 12. W przypadku gdy termin spłaty zrestrukturyzowanej należności wykracza poza jeden rok, licząc od pierwotnego terminu spłaty, taka należność może spełniać przesłanki umowy nienazwanej podobnej w skutkach ekonomicznych do umowy pożyczki lub kredytu i być zakwalifikowana do kategorii pożyczki. Należność staje się wymagalna, licząc od dnia następnego po upływie terminu płatności wskazanego w dokumencie zapłaty lub zapisanego w umowie.

Pozostałe należności (wiersz 16) – rozumiane jako bezsporne należności niewymagalne z tytułu dostaw towarów i usług, podatków i składek na ubezpieczenia społeczne oraz z wszelkich innych tytułów nieobjętych pozostałymi kategoriami przedmiotowego sprawozdania, **wyłączając** odsetki i inne należności uboczne (m. in. koszty sądowe, koszty adwokackie, koszty upomnień itp.).

W **wierszu 18** należy podać łączną wartość bezspornych należności z tytułu podatków i składek na ubezpieczenia społeczne. Wypełniają jedynie jednostki, dla których te tytuły stanowią źródło dochodów. Wszelkie inne należności z tych tytułów, powstałe w skutek rozliczeń, w tym nadpłat na rzecz jednostki, która jest jedynie ich płatnikiem, należy wykazać w **wierszu 19**.

W **dziale 3** należy wykazać należności jednostki z tytułu udzielonych przez nią poręczeń i gwarancji, które powstały w wyniku uruchomienia poręczenia (gwarancji), czyli realizacji umowy poręczenia (gwarancji) oraz wartość potencjalnych zobowiązań ciążących na jednostce z tytułu udzielonych poręczeń lub gwarancji, jak również zobowiązania wymagalne, które jednostka udzielająca poręczenia (gwarancji) musi spłacić za dłużnika (tj. beneficjenta umowy poręczenia lub gwarancji)

w przypadku uruchomienia poręczenia (gwarancji), czyli realizacji umowy poręczenia (gwarancji).

Przez **wartość zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji**, rozumie się wartość nominalną niewymagalnych (potencjalnych) zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji rozumianą jako oszacowana kwota, którą poręczyciel (gwarant) byłby zobowiązany zapłacić do końca okresu obowiązywania poręczenia (gwarancji), przy założeniu pełnego wykorzystania środków z poręczonego (gwarantowanego) kredytu, pożyczki lub emisji papierów wartościowych, gdyby dłużnik, za którego udzielono poręczenia (gwarancji), nie dokonał spłaty zobowiązania samodzielnie. W przypadku kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych objętych poręczeniami (gwarancjami) uwzględnia się zarówno kwotę świadczenia głównego (wartość nominalną kredytów, pożyczek lub papierów wartościowych), jak i świadczeń ubocznych (odsetek oraz innych opłat), o ile zostały objęte poręczeniem (gwarancją).

Do wyliczenia wartości nominalnej zobowiązania:

- objętego poręczeniem lub gwarancją, podlegającego oprocentowaniu według zmiennych stóp procentowych, przyjmuje się stopę procentową obowiązującą w ostatnim dniu danego okresu sprawozdawczego,

- jednostki objętego poręczeniem lub gwarancją wyrażonego w walucie obcej stosuje się średni kurs tej waluty ogłaszany przez Narodowy Bank Polski, obowiązujący w ostatnim dniu roboczym danego okresu sprawozdawczego.

W **wierszu 1** należy podać wartość, którą beneficjent zobowiązany jest zwrócić poręczycielowi (gwarantowi) w wyniku uruchomienia poręczenia, czyli realizacji umowy poręczenia (gwarancji). W przypadku kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych objętych poręczeniami (gwarancjami) uwzględnia się zarówno kwotę świadczenia głównego (wartość nominalną kredytów, pożyczek lub papierów wartościowych), jak i świadczeń ubocznych (odsetek oraz innych opłat), o ile zostały objęte poręczeniem (gwarancją).

W **wierszu 2** należy podać wartość należnych odsetek ustawowych na koniec okresu sprawozdawczego od należności niespłaconych w terminie przez beneficjenta udzielonego poręczenia (gwarancji).

W **wierszu 3** należy podać wartość spłat dokonanych w okresie sprawozdawczym, tj. od początku roku budżetowego do końca okresu sprawozdawczego, za dłużników z tytułu udzielonych poręczeń lub gwarancji (wydatki) obejmującą wartość faktycznie spłaconych środków (świadczenia głównego i świadczeń ubocznych) w ramach realizacji umów poręczenia lub gwarancji.

W **wierszu 4** należy podać kwotę odzyskanych wierzytelności w okresie sprawozdawczym, tj. od początku roku budżetowego do końca okresu sprawozdawczego, od dłużników z tytułu poręczeń i gwarancji (dochody) - kwota należności głównej oraz należności ubocznych z tytułu realizacji zawartych umów poręczenia lub gwarancji.

W **wierszu 5** wykazuje się wartość nominalną niewymagalnych (potencjalnych) zobowiązań rozumianą jako oszacowana kwota, którą poręczyciel (gwarant) byłby zobowiązany zapłacić do końca okresu obowiązywania poręczenia (gwarancji), przy założeniu pełnego wykorzystania środków z poręczonego (gwarantowanego) kredytu, pożyczki lub emisji papierów wartościowych, gdyby dłużnik, za którego udzielono poręczenia (gwarancji), nie dokonał spłaty zobowiązania samodzielnie. W przypadku kredytów, pożyczek i emisji papierów wartościowych objętych poręczeniami (gwarancjami) uwzględnia się zarówno kwotę świadczenia głównego (wartość nominalną kredytów, pożyczek lub papierów wartościowych), jak i świadczeń ubocznych (odsetek oraz innych opłat), o ile zostały objęte poręczeniem (gwarancją).

W **wierszu 7** wykazuje się wartość nominalną rozumianą jako kwotę wymagalnych zobowiązań - świadczeń poręczyciela (gwaranta) należnych do zapłaty w dniu wymagalności.

W **wierszu 9** wykazuje się wartość nominalną poręczeń i gwarancji udzielonych od początku roku do końca okresu sprawozdawczego, obejmującą łączną wysokość świadczenia głównego oraz świadczeń ubocznych, poręczonych lub gwarantowanych.

Gwarancje standaryzowane (wiersz 6, 8 i 10) - udzielane w dużych ilościach, zwykle na dość małe kwoty, na identycznych warunkach (np. gwarancje kredytów studenckich).

W **dziale 4** wykazuje się zobowiązania według wartości nominalnej wynikające z umów nienazwanych związanych z finansowaniem usług, dostaw, robót budowlanych, dotyczących zrestrukturyzowanych lub przejętych przez instytucje finansowe **kredytów handlowych**, przez które rozumie się zobowiązania powstające w wyniku bezpośredniego udzielenia przez dostawców lub producentów odroczenia terminu zapłaty za te transakcje.

Kredyt handlowy uważa się za **przejęty** od dostawcy (producenta) przez bank czy inną instytucję finansową wtedy, gdy spełnione są łącznie dwie przesłanki:

- 1) jednostka nie jest już zobowiązana z tego tytułu do dokonywania płatności na rzecz dostawcy;
- 2) instytucja finansowa w przypadku niedokonania płatności przez jednostkę nie ma ani bezpośrednich, ani pośrednich roszczeń w stosunku do dostawcy.

Kredyt handlowy uważa się za **zrestrukturyzowany** wtedy, gdy jest podpisywana nowa umowa (zmiana umowy pierwotnej) pomiędzy stronami zmieniająca główne cechy ekonomiczne istniejącego zobowiązania do zapłaty o odroczonym terminie, do których należy zaliczyć oprocentowanie lub czas spłaty zobowiązań, ale które nie są ograniczone jedynie do prostego wydłużenia pierwotnego terminu spłaty, w tym uzgodnienia bez dodatkowych odsetek, czy dyskonta, nowego harmonogramu spłat.

W **dziale 5** należy wykazać wartość zobowiązań z tytułu odsetek w podziale na odsetki od zobowiązań niewymagalnych (takich jak kredyty, pożyczki, wyemitowane dłużne papiery wartościowe, przyjęte depozyty) oraz od zobowiązań wymagalnych.

Zobowiązania powinny uwzględniać odsetki naliczone od początku danego okresu odsetkowego (czyli odsetki naliczone od ostatniej płatności odsetkowej niewpłacone na dzień sprawozdawczy) do dnia, na który sporządza się sprawozdanie, łącznie. W przypadku zobowiązań wymagalnych należy uwzględniać odsetki naliczone od dnia, kiedy powstało zobowiązanie wymagalne, do dnia, na który sporządza się sprawozdanie, łącznie.

W **dziale 6** (*wypełniany tylko za IV kwartał*) należy wykazać wartość nominalną zobowiązań jednostki na koniec danego okresu sprawozdawczego z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek, przyjętych depozytów oraz zobowiązań wymagalnych, w podziale na waluty danego zobowiązania.

Wartość zobowiązań w walutach innych niż złoty polski (rubryki 3 – 6) należy wykazać w walucie polskiej, przeliczając zobowiązania według średniego kursu NBP dla poszczególnych walut obcych, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 30 marca 2010 r. w sprawie szczegółowego sposobu ustalania wartości zobowiązań zaliczanych do państwowego długu publicznego, długu Skarbu Państwa, wartości zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji wydanym na podstawie art. 73 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych.

Łączne kwoty wykazane w dziale 6 powinny odpowiadać wartościom zobowiązań przyjętych dla wyliczenia zobowiązań

z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych, zaciągniętych kredytów i pożyczek, przyjętych depozytów oraz zobowiązań wymagalnych wykazanych w dziale 1.

W **dziale 7** (*wypełniany tylko za IV kwartał*) należy wykazać zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek według terminów zapadalności.

Przez **pierwotny termin zapadalności** należy rozumieć termin wynikający z umowy, do końca którego dłużnik zobowiązał się spłacić zobowiązanie z danego tytułu dłużnego. W przypadku zmiany umów za pierwotny termin spłaty zobowiązania uznaje się nowy termin wynikający z aneksu do umowy. Jeżeli zobowiązanie spłacane jest w ratach, do ustalenia zapadalności brana jest pod uwagę tylko data spłaty ostatniej raty.

Przez **pozostały termin zapadalności** należy rozumieć termin, który pozostał do spłaty danego zobowiązania, licząc od ostatniego dnia, za który sporządzane jest sprawozdanie. Jeżeli zobowiązanie spłacane jest w ratach, do ustalenia przedziałów zapadalności brane są pod uwagę daty spłaty poszczególnych rat. Oznacza to, że każdą ratę należy traktować jak odrębny tytuł dłużny.

Powiązania i zależności

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych oraz zaciągniętych kredytów i pożyczek powinny odpowiadać następującym zależnościom:

- dział 6 wiersz 2 rubryka 1 = dział 1 wiersz 02 rubryka 1,
- dział 6 wiersz 3 rubryka 1 = dział 1 wiersz 05 rubryka 1,
- dział 6 wiersz 4 rubryka 1 = dział 1 wiersz 08 rubryka 1,
- dział 6 wiersz 5 rubryka 1 = dział 1 wiersz 09 rubryka 1.

Zobowiązania z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych według struktury walutowej powinny być równe sumie zobowiązań z tytułu wyemitowanych papierów wartościowych według terminu zapadalności:

- dział 6 wiersz 2 rubryka 1 = dział 7 wiersz 01 rubryka 1 = dział 7 wiersz 05 rubryka 1.

Zobowiązania z tytułu kredytów i pożyczek według struktury walutowej powinny być równe sumie zobowiązań z tytułu kredytów i pożyczek według terminu zapadalności:

- dział 6 wiersz 3 rubryka 1 = dział 7 wiersz 09 rubryka 1 = dział 7 wiersz 13 rubryka 1.

Dział 8 (*wypełniany tylko za IV kwartał*):

Sprzedaż zwrotna (pytanie 1) to transakcja, w której obecny właściciel przedmiotu (środka trwałego) sprzedaje goi jednocześnie zawiera z kupującym (teraz już leasingodawcą/wydzierżawiającym/wynajmującym) umowę leasingu/dzierżawy/najmu. Były właściciel, teraz leasingobiorca/dzierżawca/najemca, otrzymuje możliwość użytkowania przedmiotu leasingu/dzierżawy/najmu i zapewnia sobie prawo odkupienia po wygaśnięciu umowy. Sprzedaż zwrotna powoduje odmrożenie kapitału ulokowanego wcześniej w środkach trwałych. W przypadku umów leasingu zwrotnego, sprzedaż zwrotna może być zawierana zarówno w formie leasingu operacyjnego, jak i finansowego.

Przez pojęcie **klauzuli wycofania** (ang. claw-back clause) (pytanie 2) należy rozumieć uprawnienie zbywcy aktywów (jednostki samorządu terytorialnego), przez z góry określony czas, do otrzymania całości lub części zysku z dalszej (późniejszej) odsprzedaży aktywów przez nowego właściciela. Występowanie klauzul wycofania w umowach sprzedaży pozwala sektorowi instytucji rządowych i samorządowych na uniknięcie ryzyka nieotrzymania odpowiedniej ceny w momencie sprzedaży albo na udział w dodatkowych zyskach.

Przez **przedsięwzięcia realizowane w formule partnerstwa publiczno-prywatnego** (pytania 3 i 4) rozumie się

przedsięwzięcia, o których mowa w ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o partnerstwie publiczno-prywatnym (Dz. U. z 2015 r. poz. 696, z późn. zm.).

Spółka specjalnego przeznaczenia (ang. special purpose entity (SPE)) **lub spółka celowa** (ang. special purpose vehicle (SPV)) (pytania 5 i 6) to przeważnie spółka z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółka komandytowa powołana w określonym, wąskim lub czasowo ograniczonym celu oraz aby wykluczyć ryzyko finansowe, szczególnie sposób opodatkowania lub ryzyko związane z nadzorem.

Przez **przyjęcie zobowiązań innego podmiotu** (pytanie 7) należy rozumieć przyjęcie odpowiedzialności innej jednostki za nieuregulowane zobowiązania wobec wierzyciela. Często ma to miejsce gdy podmiot przejmujący udziela gwarancji spłacenia długu innej jednostki, po czym następuje wezwanie do realizacji gwarancji lub gwarancja ta jest uruchamiana.

Przez **umorzenie należności od innego podmiotu** (pytanie 8) należy rozumieć wygaśnięcie lub zmniejszenie należności w drodze porozumienia między wierzycielem a dłużnikiem.

Porozumienia (tzw. **umowy wsparcia**) (pytanie 9) zakładają formalne przyjęcie zadłużenia jst przez spółkę przy

jednoczesnym zobowiązaniu się jst do przekazywania tej spółce świadczenia pieniężnego, w wysokości odpowiadającej kwocie, którą spółka jest obciążona w związku z „przyjęciem” zobowiązania. Umowy te kształtują zobowiązanie jednostki do przekazywania spółce świadczenia pieniężnego w oparciu o określony tytuł prawny (np. dopłaty do kapitału), które to świadczenie faktycznie odpowiada kwocie obciążenia spółki z tytułu zobowiązania dłużnego i przypadających do spłaty odsetek.

Dywidendy (pytanie 10) są formą dochodu z tytułu własności, do którego właściciele akcji nabywają uprawnienia wskutek np. przekazania środków finansowych do dyspozycji przedsiębiorstw i instytucji finansowych.

Powiększenie kapitału akcyjnego poprzez emisję akcji jest sposobem pozyskiwania funduszy. W odróżnieniu do kapitału pożyczkowego kapitał akcyjny nie pociąga za sobą powstania zobowiązania określonego w formie pieniężnej i nie uprawnia właścicieli akcji przedsiębiorstwa lub instytucji finansowej do z góry określonego stałego dochodu. Dywidendy stanowią wszelkiego rodzaju podział zysków przedsiębiorstw i instytucji finansowych pomiędzy ich akcjonariuszy i właścicieli.